

Fullträff om kamerans historia

De göteborgska dokumentärfilmarna **Axel Danielsson** och **Maximilien Van Aertryck** har fått till en fullträff. Deras film om kamerans snart tvåhundraåriga historia är magisk. Under nästan nittio minuter matas vi med spektakulära bilder och filmklipp som förtrollar oss på samma sätt som när vi kan fastna i flödet i sociala medier och tiden försvinner.

Vi kastas mellan alla tänkbara och otänkbara ögonblick som råkat bevarats med för tillfället aktuell fototeknik varvat med arrangerade, halsbrytande, gränslösa försök att få till något som sticker ut. Allt från knäppa katter och fasadklättrare på skyskrapor till tips på hur isen i en indisk frys kan tinas, klantiga snubblingar och till hur en bild från en katastrof kan förändras om man byter perspektiv. Vi får förklaringar bakom propagandafilmer och dess vinklar under nazismen med snabba växlingar till befrielsen från koncentrationslägren.

Parallellt med detta skildras den alltmer avancerade teknikutvecklingen. Från den allra första bilden som tog åtta timmar att exponera till den allra första rörliga filmen. Från den första filmvisningen för publik och televisionens tillkomst och utbredning till internet, sociala medier och vad allt detta gör med oss. Gränslösheten gestaltas bland annat av en ung brittisk influencer, **Belle Delphine**, som först gör sig känd genom att tramsa på YouTube och sen lanserar sitt hårdporrkonto på Only fans. Där kan hon snart plocka ut två miljoner dollar. Samtidigt är vi inte mycket mer än apor. Det blir rörande att se en schimpans sitta med en smartphone och snabbt scrolla i flödet, välja något klipp på en annan apa som klättrar, backa i menyn och välja ett annat klipp med sin schimpanstumme. I love it! Jag älskar varje sekund. Här finns inga transportsträckor, tempot rusar och bromsar och rusar

igen.

Lika intressant blir det när vi får se bakom kulisserna i kända miljöer. Den skarpa skillnaden mellan när vi är avslappnade och när vi skärper till oss för att vi vet att kameran rullar. Vi vet att bilder kan klippas bort och redigeras i efterhand. De allvarliga nyhetsankarna på Aktuellt skämtar och mjukar upp sina kroppar. IS-krigarna som spelar in sina förfärliga propagandafilmer stakar sig när de glömmer sitt manus, suckar tungt och pikar varandra när de måste försöka igen och igen och de betar sig nästan mänskligt.

Blicken vänds sedan ut i rymden, bilder som skickats till oss från Voyager 1 som sändes ut i september 1977, bilder som rymdsonden har med sig från jorden till möjliga civilisationer den kan möta. Jag vill inte att dokumentären ska ta slut, men sen gör den det i alla fall med en fråga som fäster sig i huvudet och stannar kvar långt utanför biosalongen:

Kameran sparar det som finns framför den. 300 miljoner bilder publiceras varje dag. Hur ska vi sortera och hantera denna enorma mängd? I början skulle fotot vara ett bevis för något som hade hänt, sen blev det underhållning och film. I dag är bilder något för alla att publicera och konsumera. De påverkar oss, de kan manipuleras och AI kan skapa bilder på uppmaning. Vad ska vi göra med allt detta?

Hans Karlsson

And the King Said, What a Fantastic Machine

Regi och manus: Axel Danielsson, Maximilien Van Aertryck

Plattform Produktion, Film i Väst

[Visas på SVT play](#)